

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä sekä laiksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä sekä laiksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 207/2024 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- talousvaliokunta TaVL 2/2025 vp

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- erityisasiantuntija Laura Puro, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Antti Sinkman, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Liisa Lundelin-Nuortio, työ- ja elinkeinoministeriö
- ympäristöneuvos Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö
- johtava asiantuntija Lauri Luukkonen, Verohallinto
- hankejohtaja Sini Uttu, Innovaatiorahoituskeskus Business Finland
- tutkimuspäällikkö Olli Ropponen, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
- johtava veroasiantuntija Tomi Viitala, Keskuskauppakamari
- veroasiantuntija Lauri Lehmusojä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- veroasiantuntija Saara Hietanen, Finnwatch ry
- yhteiskuntavaikuttamisen päällikkö Niko Pankka, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- asiantuntija Kai Holkeri, Suomen Veroasiantuntijat ry

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

- professori Pekka Nykänen
- Senior Fellow Timo Viherkenttä

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- BIOS-tutkimusyksikkö
- Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA ry
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Energiateollisuus ry
- Kemianteollisuus ry
- Metsäteollisuus ry
- Suomen Asianajajat
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Suomen Yrittäjät ry
- Teknologiateollisuus ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä (investointihyvitys). Kyseessä olisi uusi kohdennettu verotuki, joka olisi EU-oikeuden näkökulmasta valtiontukea.

Esityksen mukaiseen investointihyvitykseen olisi oikeutettu yhtiö, joka toteuttaisi Suomessa suuren ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävän investoinnin, jonka tukikelpoiset investointikustannukset olisivat vähintään 50 miljoonaa euroa. Investointihyvityksen piiriin voisivat tulla investoinnit energian tuotantoon uusiutuvista lähteistä, pois lukien sähköntuotanto, sekä energian varastointiin, investoinnit teollisuusprosessien kasvihuonepäästöjen ja energiankulutuksen vähentämiseen sekä investoinnit eräille ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille, kuten akkujen ja niissä käytettyjen keskeisten komponenttien ja kriittisten raaka-aineiden valmistukseen.

Esityksen mukaan investointihyvitys vähennettäisiin yhtiön maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta ennen veron maksuunpanoa. Investointihyvityksen määrä olisi 20 prosenttia tukikelpoisista investointikustannuksista. Hyvityksen enimmäismäärä olisi 150 miljoonaa euroa yhtiötä kohden. Konserneissa hyvityksen enimmäismäärä laskettaisiin konsernikohtaisesti. Investointihyvitystä saisi vähentää yhteisöverosta vuonna 2028, ja sitä seuraavana 19 vuotena. Investointihyvitystä saisi kuitenkin vähentää vuodessa korkeintaan kymmenen prosenttia hyvityksen kokonaismäärästä ja aikaisintaan sinä vuonna, kun investointi valmistuu.

Oikeutta investointihyvitykseen tulisi esityksen mukaan hakea etukäteen ja oikeus hyvitykseen tulisi olla myönnettyinä vuoden 2025 loppuun mennessä. Oikeutta investointihyvitykseen tulisi hakea ennen investointia koskevien töiden alkamista eli hyvitykseen olisivat oikeutettuja vain uudet investointihankkeet.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

Valtionapuviranomaisena investointihyvityksessä olisi Innovaatiorahoituskeskus Business Finland, joka myöntäisi oikeuden hyvitykseen sekä valvoisi hankkeiden toteutumista. Investointihyvityksen käyttö toteutettaisiin yhteisöjen tuloverotuksen yhteydessä ja sen toteutuksesta vastaisi Verohallinto.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan lisättäväksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annettuun lakiin säännös, jonka nojalla Innovaatiorahoituskeskus Business Finland hoitaisi ehdotettuun investointihyvitykseen liittyviä tukiviranomaisen tehtäviä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu sekä Euroopan komissio on hyväksynyt ehdotetun valtiontuen yhteismarkkinoille sopivaksi. Tarkoituksena olisi, että investointihyvitystä voisi hakea mahdollisimman pian hallituksen esityksen antamisen jälkeen. Hallituksen esitystä annettaessa keskustelut komission kanssa valtiontuen hyväksyttävyydestä ovat vielä kesken. On mahdollista, että keskustelujen seurauksena komissio edellyttää vielä muutoksia investointihyvitystä koskevaan lakiin ja tuen myöntämisen edellytyksiin.

Lakien voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana muutoin, mutta ehdottaa eräitä lähinnä teknisluonteisia muutoksia 1. lakiehdotukseen. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi lakiehdotuksien voimaantulosäännöksiä.

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uudesta puhtaan siirtymän investointien verokannustimesta. Malliltaan verokannustin olisi verohyvitysmuotoinen, eli yhtiö saisi vähentää osan tekemänsä investoinnin kustannuksista yhtiön verotettavan tulon perusteella laskettavasta yhteisöverosta ennen veron maksuunpanoa. Ehdotetussa laissa hyvityksestä käytetään nimitystä investointihyvitys. Ehdotettu sääntely perustuu EU:n kriisi- ja siirtymäpuitteisiin.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on vahvistaa Suomen investointiympäristön houkuttelevuutta ja lisätä Suomeen suuntautuvia investointeja. Hallitusohjelman mukaan hallitus edistää myös kotimaisen mineraali- ja akkuklusterin kasvua puhtaan siirtymän ja Euroopan strategisen autonomian vahvistamiseksi. Hallitusohjelman mukaan hallitus edistää Suomen asemaa edelläkävijänä valmistelemalla hiilinegatiivisuutta tavoittelevan uuden energia- ja ilmastostrategian, jonka keskeisenä osana on teollisuuden puhtaan siirtymän ja investointien edistäminen. Lisäksi hallitus vaikuttaa ilmastoon tehokkailla päästövähennystoimilla, hiilinieluja kasvattamalla ja suomalaisilla puhtaan talouden ratkaisuilla.

Puhtaan siirtymän toteuttaminen ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää Suomessa mitattavia lisäinvestointeja. Puhtaan siirtymän investointien tärkeyttä on entisestään kasvattanut maa-

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

ilmanpoliittisen tilanteen muuttuminen. Esityksen mukaan Suomen kilpailuasetelma teollisista investoinneista on heikentynyt yleistyneiden valtiontukiohjelmien vaikutuksesta. Vaikka Suomeen on suunnitteilla merkittävä määrä puhdasta siirtymää edistäviä investointeja, varsinaisten tehtyjen investointipäätösten määrä on edelleen pieni.

Osana kevään 2024 kehysriihen kasvupakettia hallitus on päättänyt ottaa käyttöön määräaikaisten EU:n väliaikaisten kriisipuitteiden mahdollistaman verohyvityksen suurille nettonollalouteen siirtymistä tukeville teollisille investoinneille.

Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotettua sääntelyä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Tavoitteena on saada sähköä hyödyntäviä mittaluokaltaan suuria teollisia investointeja liikkeelle ja samalla tukea puhtaan siirtymän teollisuuden ekosysteemin rakentumista Suomeen. Kehysriihikirjauksen mukaisesti tavoitteena on lisäksi, että verohyvitysmalli toteutetaan julkisen talouden kestävyys turvaten. Yleisemmin hallituksen päättämällä kasvutoimilla pyritään kääntämään heikentynyttä kasvu- ja investointinäköymää. Pidemmällä aikavälillä tavoitteena on, että tarvetta suorille sopeutustoimille voidaan vähentää.

Myös talousvaliokunta on antamassaan lausunnossa pitänyt ehdotusta kannatettavana ja tärkeänä puhtaan siirtymän edistämisen sekä Suomen talouden kasvumahdollisuuksien ja kilpailuasetelman vahvistamiseksi. Talousvaliokunta on lausunnossaan myös korostanut, että ehdotettu sääntely tulee saada voimaan mahdollisimman pian, jotta investointihyvitystä voidaan hyödyntää mahdollisimman vaikuttavasti.

Ehdotettu investointihyvitys on valtiontukioikeudellisesti Euroopan komissiolle notifioitava ja komission etukäteisvalvonnan alainen tuki. Investointihyvitystä koskeva valtiontukiohjelma on asianmukaisesti notifioitu komissiolle, ja komissio on hyväksynyt tukiohjelman 18.2.2025.

Investointihyvityksen soveltamisalasta

Komissio hyväksyi 9.3.2023 uudet tilapäiset valtiontuen kriisi- ja siirtymäpuitteet, joilla pyritään muun muassa edistämään tukitoimenpiteitä nettonollalouteen siirtymisen kannalta keskeisillä aloilla vihreän kehityksen ohjelman teollisuussuunnitelman mukaisesti. Kriisi- ja siirtymäpuitteissa on kolme eri jaksoa eli jaksot 2.5.1, 2.6 ja 2.8, joiden on hallituksen esityksessä arvioitu olevan relevantteja ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointihankkeiden tukemisen kannalta. Kyseiset jaksot ovat voimassa vuoden 2025 loppuun saakka.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että mainitut kriisi- ja siirtymäpuitteiden jaksot otetaan käyttöön mahdollisimman laajasti. Sähkön tuotantoinvestoinnit ehdotetaan kuitenkin rajattavaksi hyvityksen soveltamisalan ulkopuolelle. Esityksessä tätä perustellaan sillä, että investointihyvityksen tarkoituksena on erityisesti saada liikkeelle sähköä käyttäviä eikä niinkään sähköä tuottavia puhdasta siirtymää tukevia investointeja. Sähkön tuotantoinvestointien rajaamista ulkopuolelle on esityksessä pidetty perusteltuna myös sen vuoksi, että aurinkosähkölle, maatuulivoimalle ja merituulivoimalle sekä vesivoimalaitoksille voidaan myöntää tukea ainoastaan tarjouskilpailumenettelyssä, minkä yhdistäminen investointihyvityksen kaltaiseen tukeen olisi teknisesti erit-

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

täin monimutkaista ottaen myös huomioon sen, että tuki tulisi olla myönnetty vuoden 2025 loppuun mennessä.

Lisäksi teollisuuden olemassa olevien tuotantoprosessien vähähiilistämisen osalta verkkosähköllä tuotettua vetyä käyttävät hankkeet on esityksessä rajattu investointihyvityksen ulkopuolelle, jotta investointihyvitysohjelman tehokas ja oikea-aikainen toimeenpano ei vaarannu. Esityksen perusteluiden mukaan näitä koskevat valtiontukiehdot ovat erittäin yksityiskohtaiset ja käytännön soveltamisessa erittäin raskaat, ja myös komissio on esinotifikaatioprosessissa suosittanut verkkosähköllä tuotetun vedyn sulkemista ulkopuolelle.

Talousvaliokunta on lausunnossaan todennut, että verotuottojen ennakoitavuuden ohella kansallisten investointihyvitysten rajausten taustalla on suurelta osin pyrkimys yksinkertaistaa ja virtaviivaistaa investointihyvityksen kansallista hakumenettelyä. Investointihyvitystä koskeva tukiohjelma on voimassa vain 31.12.2025 saakka, ja myös sen nojalla myönnettäviä tukia koskevat päätökset on tehtävä tämän vuoden loppuun mennessä. Nämä reunaehdot huomioon ottaen talousvaliokunta on pitänyt perusteltuna, että investointihyvityksen myöntämisedellytykset pyritään pitämään mahdollisimman yksinkertaisina ja helposti tulkittavina.

EU:n kriisi- ja siirtymäpuitteet sisältävät paljon yksityiskohtaisia ja teknisiä vaatimuksia erityyppisten investointihankkeiden tukikelpoisuuden edellytykseksi, joiden osalta ei juurikaan ole kansallista liikkumavaraa. Esityksessä ehdotetut investointihyvityksen myöntämiskriteerit määräytyvät pitkälti näiden vaatimusten mukaisesti. Kansallisesti on kuitenkin sovittu eräistä rajoituksista.

Investoinnin kokoa koskeva raja

Investointihyvitys rajattaisiin vain suuriin investointeihin kehysriihessä tehdyn linjauksen mukaisesti. Investointihyvitykseen olisi oikeutettu yhtiö, joka toteuttaisi Suomessa suuren ilmastoneutraalin talouteen tähtäävän investoinnin, jonka tukikelpoiset investointikustannukset olisivat vähintään 50 miljoonaa euroa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa usea kuultavista piti investointien kokorajaa liian korkeana. Valiokunta toteaa, että ehdotetulla 50 miljoonan euron kokorajalla on pyritty varmistamaan, että hyvitys kohdistuisi kehysriihen kasvupaketin kirjauksen mukaisesti mittaluokaltaan suuriin investointeihin, joilla tuetaan puhtaan siirtymän teollisuuden ekosysteemin rakentumista Suomeen. Investointien suuruuden perusteella tehtävä rajausta lieventää hyvityksen vaikutuksia verotuottoon sekä vähentää tukiviranomaisen hallinnollista taakkaa rajoittamalla hyvityksen piiriin tulevien hankkeiden lukumäärää. Investointihyvityksen riittävän korkeaa soveltamiskynnystä on pidetty tärkeänä, koska saadun investointihyvitysohjelman kokonaismäärälle ei asetettaisi vastaavalla tavalla ylärajaa kuin suoralle tukiohjelmalle, vaan hyvitys myönnettäisiin kaikille kriteerit täyttävälle yhtiöille. Hallituksen esityksessä on myös arvioitu, että erityisesti kansainväliset investointihankkeet, joihin valtiontukikilpailu kohdistuu ja joihin kriisi- ja siirtymäpuitteillakin on yritetty vastata, ovat suuria. Edellä esitetyt näkökohdat huomioon ottaen valiokunta pitää ehdotettua 50 miljoonan euron rajaa perusteltuna.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

Investointihyvityksen määrä olisi 20 prosenttia tukikelpoisista investointikustannuksista, enimmillään kuitenkin 150 miljoonaa euroa. Täyden investointihyvityksen määrän saisi siten 750 miljoonan investointikustannuksilla. Ehdotetut rajat perustuisivat kriisi- ja siirtymäpuitteiden jakson 2.8 verotuksen kautta myönnettävän tuen enimmäismääriin. Kansallisesti investointihyvityksen määrä olisi yhtenäinen investoinnin tyypistä riippumatta eikä kriisi- ja siirtymäpuitteiden jakson 2.5.1 ja 2.6 mahdollistamia korkeampia tuki-intensiteettejä sovellettaisi. Esityksessä kaikille investointityypeille yhdenmukaisten rajojen on katsottu yksinkertaistavan ja yhdenmukaistavan järjestelmää ja olevan linjassa kasvupaketin kirjauksen kanssa. Ehdotettu 150 miljoonan euron raja olisi yhtiökohtainen. Konserneissa hyvityksen enimmäismäärä laskettaisiin konsernikohtaisesti johtuen valtiontukioikeudellisista vaatimuksista.

Tuen kannustava vaikutus

EU:n valtiontukisääntelyn yleinen lähtökohta on, että tuella on oltava kannustava vaikutus. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että kaikkien investointien osalta investointihyvitystä myönnetään vain uusille hankkeille eli sellaisille, joiden työt aloitetaan investointihyvityksen hakemisen jälkeen. Esityksessä ei siten ehdoteta otettavaksi käyttöön EU:n kriisi- ja siirtymäpuitteiden mukaista mahdollisuutta myöntää tukea jaksojen 2.5.1 ja 2.6 osalta 9.3.2023 jälkeen käynnistyneille hankkeille.

Valiokunta pitää esityksessä ehdotettua sääntelyä perusteltuna. Hyvityksen kannustava vaikutus toteutuu parhaiten, jos tukea ei voi saada jo käynnistetyille hankkeille, ja tämän vuoksi on perusteltua, että hyvitystä myönnettäisiin vain uusille hankkeille eli sellaisille, joiden työt aloitetaan investointihyvityksen hakemisen jälkeen. Myös talousvaliokunta on antamassaan lausunnossa pitänyt ehdotettua sääntelyä selkeänä ja perusteltuna, koska se yksinkertaistaa investointihyvitystä koskevien hakemusten arviointiprosessia sekä kohtelee kaikkia investointihyvitykseen oikeutettuja puhdasta siirtymää edistäviä investointihankkeita yhdenmukaisesti.

Kriisi- ja siirtymäpuitteiden mukaisesti investointituki olisi myönnettävä 31.12.2025 mennessä. Tämän vuoksi investointihyvitystä olisi haettava ja päätös hyvityksen myöntämisestä olisi tehtävä etukäteen jo ennen varsinaista hyvityksen käyttämistä ja erillään normaalista yhteisöveromenettelystä.

Esityksessä ehdotetaan, että investointihyvityksen myöntävä viranomainen olisi Innovaatorahoituskeskus Business Finland. Esityksessä tätä on perusteltu sillä, että kriisi- ja siirtymäpuitteista johtuvat investointihyvityksen myöntämisen kriteerit koostuvat osittain hyvin teknisistä investoinnin ilmastovaikutusta koskevista kysymyksistä. Tämän vuoksi on pidetty perusteltuna menettelyä, jossa mainittuja kriteereitä arvioi ensisijaisesti kyseisiä asioita arvioimaan kykenevä asiantuntijaorganisaatio. Hyvitystä haettaisiin rahoituskeskukselta, ja se käsittelee hakemukset sekä tekisi hyvityksen myöntämistä koskevat päätökset vuoden 2025 loppuun mennessä.

Hyvityksen käyttö

Kehysriihikirjauksen mukaisesti investointihyvitystä voisi käyttää ensimmäisen kerran sinä vuonna, kun investointi valmistuu, kuitenkin aikaisintaan vuonna 2028 alkavana verovuotena. Investointihyvitystä saisi käyttää verovuodessa enintään 10 prosenttia hyvityksen kokonaismääräs-

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

tä. Investointihyvitys olisi käytettävissä yhteensä 20 vuotta. Määräaika investointihyvityksen käytölle laskettaisiin investoinnin valmistumisajankohdasta riippumatta ensimmäisestä vuonna 2028 alkavasta verovuodesta. Esityksessä on arvioitu, että tämä turvaisi julkisen talouden kestävyyttä, sillä hyvityksen käyttö jaksottuisi useammalle vuodelle sekä olisi ajallisesti rajattu. Lisäksi 20 vuoden aikarajan kytkeminen vuoteen 2028 investoinnin valmistumisvuoden sijaan kannustaisi saattamaan investoinnit valmiiksi kohtuullisessa ajassa, sillä valmistumisen viivästyminen voisi johtaa investointihyvityksen käyttöajan lyhentymiseen.

Investointihyvityksen käyttöä vaadittaisiin vuosittain yhtiön veroilmoituksen antamisen yhteydessä tai myöhemmin verotuksen normaalien oikaisuajkojen puitteissa, ja sen käyttöä valvoisi Verohallinto. Verohallinnon rooli investointihyvityksen toteutuksessa olisi lähinnä tekninen.

Vaikutukset valtiontalouteen

Esityksen mukaan investointihyvityksen piiriin arvioidaan soveltuvan noin 15—30 tiedossa olevaa vähintään 50 miljoonan euron suuruista investointihanketta. Mikäli kaikki näistä hankkeista saisivat investointihyvityksen käyttöönsä, hyvityksen yhteismäärä — ja siis sen yhteisöverokeritymää pienentävä määrä — voisi esityksen mukaan näiden tietojen valossa olla yhteensä noin 0,9—2,3 miljardia euroa. Summa jakautuisi verotuottomenetyksinä usean vuoden ajanjaksolle.

Investointihyvitystä saisi käyttää verotuksessa alkaen vuodesta 2028, ja hyvityksen vuosittainen enimmäismäärä on kymmenesosa saadun hyvityksen kokonaismäärästä. Esityksen mukaan verotuksessa hyväksi luettavan hyvityksen kokonaismäärä voisi esityksessä esitetyillä rajoituksilla ja oletuksilla olla korkeintaan 90—230 miljoonaa euroa vuodessa verovuodesta 2028 lähtien, kunnes hyvitykset on kokonaisuudessaan käytetty.

Verohyvityksen luonteesta johtuen hyvityksen kokonaismäärää tai hyvitystä saavien hankkeiden lukumäärää ei etukäteen rajoiteta. Tästä syystä vaikutukset verotuottoon voivat olla myös edellä esitettyä suuremmat. Esityksen mukaan, mikäli arvioissa huomioitaisiin myös epätodennäköisemmin hyvityksen piiriin tulevaisuuteen arvioituja hankkeita, arvio investointihyvityksen kokonaismäärästä voisi nousta enimmillään 3,2 miljardiin euroon. Toisaalta esityksessä todetaan myös, että esitetyt arviot investointien kokonaismäärästä ja verotuottojen menetyksestä voivat myös olla yläarvioita useista syistä. Mahdollista esimerkiksi on, että kaikki hankkeista eivät toteudu taikka ne eivät toteudu sellaisella aikataululla, että ne voisivat saada investointihyvityksen käyttöönsä.

Investointihyvityksen suhde minimiverosääntelyyn

Talousvaliokunta on lausunnossaan nostanut esille sen, miten ehdotettu investointihyvitys toimii yhdessä minimiverosääntelyn kanssa, ja sen, että heikentääkö minimiverolain mukainen sääntely joissain tilanteissa investointihyvityksen vaikuttavuutta.

Ehdotettu investointihyvitys voisi aiheuttaa suurille konserneille velvollisuuden maksaa täydennysveroa, jos konsernin minimiverosääntelyn mukaisesti laskettu efektiivinen veroaste Suomessa laskisi investointihyvityksen vuoksi alle 15 prosentin. Koska ehdotettu investointihyvitys ei olisi käteispalautukseen oikeuttava, käsiteltäisiin sitä minimiverolaskennassa veron vähennyksenä, jolloin se voisi pienentää jyrkästikin hyvitystä käyttävän yhtiön efektiivistä veroastetta. Se,

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

kuinka investointihyvitys tosiasiallisesti vaikuttaisi konsernin efektiiviseen veroasteeseen Suomessa, voi kuitenkin vaihdella merkittävästi erilaisten konsernien välillä.

Esityksen mukaan koska minimiverolaskennassa tosiasiallista veroastetta tarkastellaan valtiokohtaisesti, voi investointihyvityksen vaikutus minimiverolaskennassa riippua myös siitä, onko konsernilla muuta toimintaa Suomessa. Tämän vuoksi investointihyvityksen vaikutus tosiasialliseen verotasoon voi olla lievempi sellaisissa konserneissa, joilla on Suomessa muuta voitollista toimintaa, josta konserni maksaa yhteisöveroa. Investointihyvityksen kohdistuessa suuriin teollisiin investointeihin voitaisiin arvioida, että merkittävä osa investointikustannuksista on sellaista aineellista omaisuutta, joka oikeuttaa minimiverojärjestelmässä substanssiperusteiseen vähennykseen. Riskiä joutua minimiveron maksajaksi pienentäisi myös se, että investointivähennys jaksetaan vähintään kymmenen vuoden ajalle. Investointihyvitystä ei vähennetä automaattisesti, vaan sen vähentäminen perustuu yhtiön euromääräiseen vaatimukseen. Tämä voi osaltaan helpottaa investointihyvityksen ja minimiverosääntelyn yhteensovittamista, sillä yhtiö voisi ottaa mahdollisen täydennysverovelvollisuuden huomioon, kun se vaatii hyvityksen käyttöä.

Lopuksi

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa useat pitivät ehdotettua investointihyvitystä tarpeellisenä toimenpiteenä, joskin tuotiin esiin huoli siitä, että tuki kohdistuu myös investointeihin, jotka olisi toteutettu muutoinkin. Lisäksi tuotiin esille se, että hyvityksen päästövaikutuksia ei voida tarkasti arvioida. Kuulemisessa tuotiin esille myös investointihyvityksen hakemisen tiukka aikataulu ja pidettiin tärkeänä lain pikaista voimaansaattamista. Myös investointien tuontantolaitoskohtaista tarkastelua pidettiin liian suppeana.

Kuulemisessa on myös nostettu esiin tarve investointihyvityksen jatkokehittämiseen, mikäli valtiontukisääntöjen poikkeukset jatkuvat vuoden 2025 jälkeen. Tältä osin valiokunta toteaa, että mahdollisia muutoksia nyt käsiteltävänä olevaan ja komission hyväksymään investointihyvitykseen on perusteltua analysoida kokonaisuutena siinä vaiheessa, kun tulevista mahdollisista uusista valtiontukipuitteista on olemassa enemmän tietoa. Talousvaliokunta on lausunnossaan korostanut tehokkaan ja oikea-aikaisen vaikuttamistyön merkitystä.

Lait on ehdotettu tulemaan voimaan asetuksella. Perusteluna tälle on ollut EU:n valtiontukisääntelyn mukaisuuden varmistaminen ennen lain voimaantuloa. Notifikaatiomenettely on ollut hallituksen esitystä annettaessa kesken. Komissio on 18.2.2025 tekemällään päätöksellä hyväksynyt ehdotetun investointihyvityksen yhteismarkkinoille sopivaksi valtiontueksi. Tämän vuoksi lakien voimaantulosta ei ole tarpeen säätää erikseen valtioneuvoston asetuksella. Talousvaliokunnan tavoin valiokunta korostaa sääntelyn nopeaa voimaansaattamista, jotta investointihyvitystä voidaan hyödyntää mahdollisimman vaikuttavasti.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä

4 §. Rajoitukset investointihyvityksen soveltamisalaan. Pykälässä säädetään rajoituksista investointihyvityksen soveltamisalaan. Ehdotettu 4 kohta koskee tilannetta, jossa yhtiö, konserni, johon se kuuluu, taikka yhtiössä tai konsernissa tosiasiallista määräysvaltaa käyttävä omistaja on Euroopan unionin pakotelistalla. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on nostettu esille tarve yhdenmukaistaa 4 kohta EU:n kriisi- ja siirtymäpuitteiden kanssa, koska esityksessä ehdotettu muotoilu näyttäisi rajaavan määräysvallan omistajuuteen, mitä rajausta tukipuitteissa ei ole. Valiokunta ehdottaa 4 kohtaa muutettavaksi siten, että tämä epätarkkuus poistuu.

14 §. Investointihyvitykseen oikeuttava vähähiilistämisen- ja energiatehokkuusinvestointi.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen mukaan virallisen notifikaation jälkeen käydyissä valtiontukikeskusteluissa komissio on pyytänyt Suomea vahvistamaan, että teollisuuden vähähiilistämisinvestoinneissa, joissa siirrytään käyttämään vetyä tai vetypolttoainetta fossiilisten polttoaineiden sijasta, investointihyvityksen myöntäminen edellyttää, että tuetussa laitoksessa ei jatkossa käytetä fossiilisia polttoaineita vaan tuettua laitosta operoidaan pelkästään uusiutuvalla vedyllä tai uusiutuvilla vetypolttoaineilla. Tältä osin on arvioitu, että kyseessä on erityisesti ehdotetun 14 §:n 1 momentin 1 kohdan tulkintaa ohjaava täsmennys. Tulkinnanvaraisuuden välttämiseksi ehdotetaan, että 14 §:ään lisätään 5 momentti, jossa kyseisestä täsmennyksestä säädetään.

27 §. Tietojen luovuttaminen Verohallinnolle. Ehdotetussa 27 §:ssä säädetään Business Finlandin velvollisuudesta luovuttaa tietyt tiedot Verohallinnolle investointihyvityksen vähentämisen valvontaa ja sen mahdollista myöhempää oikaisua varten. Pykälää ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että se mahdollistaisi myös salassa pidettävien tietojen luovuttamisen.

29 §. Investointihyvityksen kasautuminen muun valtiontuen kanssa. Ehdotetun lain 29 §:ssä säädetään investointihyvityksen kumuloitumisesta muun valtiontuen kanssa. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, että investointihyvityksen kumuloituminen muun tuen kanssa olisi mahdollista kriisi- ja siirtymäpuitteiden sallimissa rajoissa. Ehdotetun lain 29 §:n 2 momentin mukaan valtiontuen kasautuminen ei saisi johtaa minkään sovellettavan säännöksen mukaisen tukimäärän tai enimmäistuki-intensiteetin ylittymiseen. Saadun selvityksen mukaan ehdotettua 29 §:n 2 momenttia olisi perusteltua täsmentää, jotta sen perusteella ilmenee selkeämmin, että sovellettava sääntely viittaa komission valtiontukisääntöihin. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tätä koskeva tarkennus.

32 §. Investointihyvityksen vähentämiseen liittyvä verotusmenettely. Ehdotettu pykälän 4 momentti koskee tilanteita, joissa yhteisön verotuksessa tapahtuu sellaisia muutoksia, joiden seurauksena yhteisöveron määrä alenee. Tällaisella muutoksella voisi olla vaikutusta investointihyvityksen enimmäismäärään, sillä investointihyvitystä ei voi vähentää yhteisöveron määrää enempää. Ehdotetussa 4 momentissa puhutaan verotuksen oikaisusta, vaikka kyse on menettelyllisesti enemminkin seurannaismuutoksen tyypisistä verotuksen korjaamisesta. Jotta säännös vastaisi

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

paremmin sen tosiasiallista luonnetta, 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä puhuttaisiin verotuksen muuttamisesta verotuksen oikaisun sijaan.

34 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentista poistetaan ehdotus voimaantulosta asetuksella.

Lain liite. Lain liitteen 5. jakson 24 kohtaa ehdotetaan korjattavaksi korvaamalla sana piioksidi sanalla piidioksidi.

2. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Voimaantulosäännös. Pykälän 1 momentista poistetaan ehdotus voimaantulosta asetuksella.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 207/2024 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään yhtiön oikeudesta eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien kustannuksiin perustuvaan hyvitykseen (*investointihyvitys*). Investointihyvitys vähennetään yhtiön tuloverolain (1535/1992) nojalla laskettavasta tuloverosta ennen veron maksuunpanoa.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan

1) *suurella investoinnilla* sellaista laitospaikkaa, jonka investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät investointikustannukset ovat vähintään 50 miljoonaa euroa;

2) *yhtiöllä* Suomessa yleisesti verovelvollista osakeyhtiötä tai osuuskuntaa sekä Suomessa rajoitetusti verovelvollista yhteisöä, jolla on Suomessa elinkeinon harjoittamista varten tuloverolain 13 a §:ssä tarkoitettu kiinteä toimipaikka;

3) *konsernilla* yhtiöitä, jotka ovat konserniyhteydessä toisiinsa sillä perusteella, että toisella yhtiöllä on toisessa yhtiössä määräysvalta tai kolmannella yksiköllä on yksin tai yhdessä lähipiirinsä kanssa määräysvalta molemmissa yhtiöissä verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 31 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla;

4) *sähkön varastoinnilla* sähkön loppukäytön siirtämistä sen tuotantohetkeä myöhempään ajankohtaan tai sähköenergian muuntamista energiamuotoon, jossa se voidaan varastoida, kyseisen energian varastointia ja sen muuntamista myöhemmin takaisin sähköenergiaksi;

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

5) *lämmön varastoinnilla* lämpöenergian loppukäytön siirtämistä sen tuotantohetkeä myöhempään ajankohtaan tai sähkö- tai lämpöenergian muuntamista energiamuotoon, jossa se voidaan varastoida, kyseisen energian varastointia ja tarvittaessa sen muuntamista tai takaisinmuuntamista lämpöenergiaksi loppukäyttöä varten (lämmitys tai jäähdytys);

6) *uusiutuvasta vedystä tuotetulla polttoaineella* nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka on tuotettu uusiutuvasta vedystä, jonka energiasisältö on peräisin muista uusiutuvista lähteistä kuin biomassasta;

7) *ei merkittävää haittaa -periaatteella* elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 2 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua ei merkittävää haittaa -periaatetta;

8) *töiden alkamisella* investointiin liittyvien rakennustöiden alkamista tai ensimmäistä laillisesti velvoittavaa laitetilaussitoumusta tai muuta sellaista sitoumusta, joka tekee investoinnista peruuttamattoman, sen mukaan, kumpi tapahtuu aikaisemmin, mutta ei kuitenkaan maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja alustavien toteutettavuustutkimusten tekemistä;

9) *kriittisillä raaka-aineilla* tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014, jäljempänä *yleinen ryhmäpoikkeusasetus*, liitteessä 4 tarkoitettuja kriittisiä raaka-aineita;

10) *laitoksella*;

a) päästökaupparjestelmän piiriin kuuluvien toimintojen osalta kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta unionissa ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 3 artiklan e kohdan mukaista kiinteää teknistä kokonaisuutta;

b) päästökaupan piiriin kuulumattomien toimintojen osalta sellaista teknistä kokonaisuutta, joka on verrannollinen a alakohdassa tarkoitettuun kiinteään tekniseen kokonaisuuteen;

11) *teollisuuslaitoksella* 10 kohdassa tarkoitettua laitosta, jossa suoritettava pääasiallinen toiminta on teollinen prosessi.

3 §

Investointihyvitykseen oikeuttavat investoinnit

Tämän lain mukainen oikeus investointihyvitykseen myönnetään hakemuksesta yhtiölle, joka toteuttaa Suomessa tässä laissa määritellyt edellytykset täyttävän suuren ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävän investoinnin:

- 1) energian tuotantoon uusiutuvista lähteistä ja energian varastointiin;
- 2) teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen ja energiatehokkuustoimenpiteisiin; tai
- 3) ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille.

4 §

Rajoitukset investointihyvityksen soveltamisalaan

Yhtiö ei ole oikeutettu investointihyvitykseen jos:

1) yhtiö tai konserni, johon se kuuluu, on suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen annetussa komission tiedonnassa 2014/C 249/01 tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys;

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

2) yhtiölle tai konsernille, johon se kuuluu, on annettu sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi;

3) yhtiö tai konserni, johon se kuuluu, on luottolaitos tai muu rahoituslaitos;

4) yhtiö, konserni, johon se kuuluu, **yhtiön tai konsernin omistaja** taikka yhtiössä tai konsernissa tosiasiallista määräysvalta käyttävä **taho** on Euroopan unionin pakotelistalla.

5 §

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä investointikustannuksia koskevat yleiset edellytykset

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä investointikustannuksia ovat hyvitykseen oikeutetun yhtiön maksamat ja hyvitykseen oikeutetun yhtiön kirjanpitoon kirjatut kohtuulliset käyttöomaisuuden hankinnasta syntyneet ja käyttöomaisuuden hankintamenoon aktivoidut kustannukset, jotka ovat syntyneet yhtiön investointihankkeesta sen kestoaikana.

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksytään vain sellaisista hankinnoista ja töistä johtuvia kustannuksia, joiden kirjallinen tilaus tai sopimus on tehty hyvitystä koskevan hakemuksen jättämisen jälkeen. Ennen hyvitystä koskevan hakemuksen jättämistä investointihankkeelle tilattu hankinta voidaan hyväksyä vain, jos tilaussopimuksessa tai kauppakirjassa on ehto siitä, että hankinta peruuntuu, jos investointihyvityspäätös on kielteinen. Kustannukset ovat tällöinkin hyväksyttäviä vasta hyvityksen hakemuspäivästä alkaen.

Investointihyvitykseen oikeutettuun yhtiöön verotusmenettelystä annetun lain 31 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla etuyhteydessä olevalta taholta tehtyjen hankintojen kustannuksista hyväksytään vain se osa, jonka yhtiö osoittaa vastaavan omakustannehintaa. Investointihyvitykseen oikeutettuun yhtiöön etuyhteydessä olevalta taholta tehtyihin hankintoihin sovelletaan, mitä 6 §:ssä säädetään investointihyvityksen perusteeksi kelpaamattomista investointikustannuksista.

6 §

Investointihyvityksen perusteeksi kelpaamattomat investointikustannukset

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä investointikustannuksia eivät ole:

- 1) palkat;
- 2) yleiskustannukset;
- 3) edustusmenot;
- 4) korot ja muut rahoituskustannukset;
- 5) valtion maksuperustelakiin (150/1992) perustuvat maksut;
- 6) kustannusvaraukset;
- 7) investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön maksamat tai korvaamat matkakustannukset;
- 8) investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön osana tavaroiden tai palvelujen hankintahintaa maksamat arvonlisäverot.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

7 §

Investointihyvityksen määrä

Investointihyvityksen määrä on 20 prosenttia investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävistä investointikustannuksista.

Investointihyvityksen enimmäismäärä on 150 miljoonaa euroa yhtiötä kohti.

Jos yhtiö kuuluu konserniin, investointihyvityksen enimmäismäärä lasketaan konsernikohtaisesti.

Investointihyvitys myönnetään edellä tässä pykälässä säädettyjä määriä pienempänä, jos täyden investointihyvityksen myöntäminen johtaisi jäljempänä 29 §:ssä säädettyjen valtiontukien kasautumista koskevien enimmäisrajojen ylittymiseen.

8 §

Toimivaltainen viranomainen

Innovaatorahoituskeskus Business Finland (Rahoituskeskus) päättää investointihyvityksen myöntämisestä ja vastaa investointihyvityksen perusteena olevien investointihankkeiden valvonnasta sekä hyvityksen myöntämiseen ja investointihankkeiden valvontaan liittyvistä muista tehtävistä. Verohallinto hoitaa investointihyvityksen vähentämismenettelyyn liittyvät tehtävät.

2 luku

Investoinnit energian tuotantoon uusiutuvista lähteistä ja energian varastointiin

9 §

Investointihyvitykseen oikeuttava energian tuotannon tai energian varastoinnin investointihanke

Investointihyvitykseen oikeuttavat investointihankkeet energian tuotantoon uusiutuvista lähteistä ja energian varastointiin, jotka koskevat:

1) energian tuotantoa uusiutuvista lähteistä, sellaisina kuin ne on määritelty uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, jäljempänä *uusiutuvan energian direktiivi*, 2 artiklan 1 alakohdassa, mukaan lukien uusiutuvan vedyn ja uusiutuvaan vetyyn perustuvien polttoaineiden tuotanto, mutta pois lukien sähköntuotanto;

2) sähkön varastointia tai lämmön varastointia;

3) uusiutuvan vedyn, biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun, biometaanin, ja biomassapolttoaineiden varastointia, kun varastoitavasta sisällöstä saadaan vuositasona vähintään 75 prosenttia suoraan varastoon liitetystä uusiutuvan vedyn, biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun tai biomassapolttoaineiden tuotantolaitoksesta.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

10 §

Uusiutuvan energian tuotannon tai energian varastoinnin investoinnin investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä kustannuksia ovat 9 §:ssä tarkoitetun investointihankkeen kustannukset siltä osin, kuin kustannukset kohdistuvat uuden kapasiteetin rakentamiseen tai voimalaitoksen kapasiteetin päivittämiseen.

Jos investointihanke liittyy voimalaitoksen kapasiteetin päivittämiseen, investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä kustannuksia ovat ainoastaan lisäkustannukset, jotka liittyvät päivitettyyn kapasiteettiin.

11 §

Uusiutuvan energian tuotannon tai energian varastoinnin investointiin perustuvan investointihyvityksen erityiset edellytykset

Investointihyvitys myönnetään vain sellaiselle investointihankkeelle, jota yhtiö ei toteuttaisi lainkaan tai jonka se toteuttaisi rajoitetusti tai eri tavalla ilman investointihyvitystä.

Investointihyvityksen perusteena olevan investoinnin kohteena olevan laitoksen tai laitteiston on oltava valmis ja toiminnassa 36 kuukauden kuluessa investointihyvityksen myöntämispäivästä. Mikäli tätä 36 kuukauden määräaika ei noudateta, vähennetään yhtiölle kyseisen investointihankkeen perusteella myönnetyn investointihyvityksen määrästä yksi prosentti jokaista 36 kuukauden aikarajan ylittävää kuukautta kohden. Vähennystä investointihyvityksen määrästä ei kuitenkaan tehdä, jos yhtiö osoittaa, että viivästyminen on johtunut yhtiöstä riippumattomasta odottamattomasta syystä, jota yhtiö ei asianmukaista huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää.

Investointihyvityksen myöntäminen edellyttää, että investointihankkeen toteutuksessa noudetaan ei merkittävää haittaa -periaatetta.

12 §

Uusiutuvaa vetyä koskevat erityiset edellytykset

Jos investointihanke koskee uusiutuvan vedyn tai uusiutuvasta vedystä tuotettujen polttoaineiden tuotantoa, investointihyvityksen myöntäminen edellyttää lisäksi, että vety ja vedystä tuotetut polttoaineet tuotetaan uusiutuvista energialähteistä uusiutuvan energian direktiivissä, sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä säädettyjen muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia nestemäisiä ja kaasumaisia liikenteen polttoaineita koskevien menetelmien mukaisesti.

13 §

Biopolttoaineita koskevat erityiset edellytykset

Jos investointihanke koskee biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun, biometaanin tai biomassapolttoaineiden tuotantoa, investointihyvityksen myöntäminen edellyttää lisäksi, että tuote-

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

tut polttoaineet ovat uusiutuvan energian direktiivin sekä sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä vahvistettujen kestävyyskriteerien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerien mukaisia.

3 luku

Investoinnit teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen ja energiatehokkuustoimenpiteisiin

14 §

Investointihyvitykseen oikeuttava vähähiilistämisen- tai energiatehokkuusinvestointi

Investointihyvitykseen oikeuttaa investointihanke, joka mahdollistaa vähintään toisen seuraavista:

1) suorat kasvihuonekaasupäästöt yhtiön fossiilisia polttoaineita energialähteenä tai raaka-aineena käyttävästä teollisuuslaitoksesta vähenevät vähintään 40 prosenttia verrattuna investointia edeltäneeseen tilanteeseen tuotantoprosessien sähköistämisen avulla tai siirtymällä käyttämään uusiutuvaa vetyä tai uusiutuvasta vedystä tuotettuja polttoaineita fossiilisten polttoaineiden asemesta;

2) yhtiön teollisuuslaitoksen energiankulutus vähenee investointihyvityksellä tuetun toiminnan osalta vähintään 20 prosenttia verrattuna tukea edeltäneeseen tilanteeseen.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu suorien kasvihuonepäästöjen väheneminen mitataan viiden investointihyvitysoikeutta koskevaa hakemusta edeltävän kalenterivuoden keskimääräisten suorien kasvihuonepäästöjen perusteella. Tarkasteltaessa suorien kasvihuonekaasupäästöjen vähenemistä otetaan huomioon myös biomassan poltosta aiheutuvat todelliset kasvihuonepäästöt.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu energiankulutuksen väheneminen mitataan viiden investointihyvitysoikeutta koskevaa hakemusta edeltävän kalenterivuoden aikana toteutuneen keskimääräisen energiankulutuksen perusteella.

Päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvaan toimintaan liittyvien investointien osalta investoinnin on johdettava siihen, että yhtiön teollisuuslaitoksen kasvihuonekaasupäästöt vähenevät tarkistettujen vertailuarvojen määrittämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan 2 kohdan mukaisesti päästöoikeuksien jakamiseksi maksutta kaudella 2021–2025 annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2021/447 vahvistettuja ilmaisaon viitearvoja pienemmiksi.

Jos investointihanke koskee fossiilisten polttoaineiden korvaamista uusiutuvalla vedyllä tai uusiutuvasta vedystä tuotetuilla polttoaineilla, investointihyvityksen myöntäminen edellyttää, että fossiilisten polttoaineiden käyttö teollisuuslaitoksessa loppuu ja laitoksessa hyödynnetään pelkästään uusiutuvaa vetyä tai uusiutuvasta vedystä tuotettuja polttoaineita.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

15 §

Vähähiilistämisen ja energiatehokkuusinvestoinnin investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset

Investointihyvityksen hyväksyttäviä kustannuksia ovat 14 §:ssä tarkoitettuun investointihankkeeseen liittyvät sähköistämiseen, vetyyn tai vetypohjaisiin polttoaineisiin siirtymiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen tarvittavien laitteiden, koneiden ja laitosten kustannukset sekä muut investointikustannukset.

16 §

Vähähiilistämisen ja energiatehokkuusinvestoinnin investointihyvityksen erityiset edellytykset

Investointihyvitys myönnetään vain sellaiselle investointihankkeelle, jota yhtiö ei toteuttaisi lainkaan tai jonka se toteuttaisi rajoitetusti tai eri tavalla ilman investointihyvitystä.

Investointihyvityksen perusteena olevan investoinnin kohteena olevan laitoksen tai laitteiston on oltava valmis ja toiminnassa 36 kuukauden kuluessa investointihyvityksen myöntämispäivästä. Mikäli tätä 36 kuukauden määräaika ei noudateta, vähennetään yhtiölle kyseisen investointihankkeen perusteella myönnetyn investointihyvityksen määrästä yksi prosentti jokaista 36 kuukauden aikarajan ylittävää kuukautta kohden. Vähennystä investointihyvityksen määrästä ei kuitenkaan tehdä, jos yhtiö osoittaa, että viivästyminen on johtunut yhtiöstä riippumattomasta odottamattomasta syystä, jota yhtiö ei asianmukaista huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää.

Investointihyvitys ei saa kohdistua yhtiön kokonaistuotantokapasiteetin lisäämiseen. Tällaiseksi ei kuitenkaan lueta teknisistä syistä välttämätöntä kapasiteetin lisäämistä enintään kahdella prosentilla verrattuna investointihyvityksen myöntämistä edeltäneeseen tilanteeseen.

Investointihyvitystä ei saa sellaisen investoinnin perusteella, jossa on kyse pelkästään sovellettavien Euroopan unionin normien täyttämisestä. Sovellettavalla Euroopan unionin normilla tarkoitetaan tässä momentissa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 102 alakohdassa tarkoitettua normia.

17 §

Erityiset edellytykset uusiutuvan vedyn käytölle

Jos investointihanke koskee teollisuuden vähähiilistämistä, johon liittyy uusiutuvan vedyn käyttöä, investointihyvityksen myöntäminen edellyttää, että käytettävä vety tuotetaan uusiutuvasta energialähteistä uusiutuvan energian direktiivissä ja sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä säädettyjen muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia nestemäisiä ja kaasumaisia liikenteen polttoaineita koskevien menetelmien mukaisesti.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

18 §

Erityiset edellytykset uusiutuvasta vedystä tuotettujen polttoaineiden käytölle

Jos investointi koskee teollisuuden vähähiilistämistä, johon liittyy uusiutuvien vedystä tuotettujen polttoaineiden käyttöä, kyseisten polttoaineiden tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

- 1) ne ovat nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka on tuotettu uusiutuvasta vedystä, jonka energiasisältö on peräisin muista uusiutuvista lähteistä kuin biomassasta;
- 2) niillä saavutetaan elinkaaren aikaiset kasvihuonekaasupäästövähennykset, jotka ovat vähintään 70 prosenttia verrattuna fossiiliseen vertailukohtaan 94 g CO₂eq/MJ; ja
- 3) ne on tuotettu muuta kuin biologista alkuperää oleville uusiutuville nestemäisille ja kaasumaisille liikenteen polttoaineille uusiutuvan energian direktiivissä ja sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä vahvistettujen menetelmien mukaisesti.

4 luku

Investoinnit ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille

19 §

Investointihyvitykseen oikeuttava ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategista alaa koskeva investointi

Investointihyvitykseen oikeuttavat investointihankkeet ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille, jotka koskevat:

- 1) ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta olennaisten laitteistojen tuotantoa;
- 2) 1 kohdassa määriteltyjen laitteistojen valmistukseen suoraan tarkoitettujen ja ensisijaisesti siinä käytettävien keskeisten komponenttien tuotantoa; tai
- 3) 1 ja 2 kohdassa määriteltyjen laitteistojen ja komponenttien tuotannossa tarvittavien kriittisten raaka-aineiden tuotantoa tai talteenottoa.

Edellä 1 kohdassa ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta olennaisilla laitteistoilla tarkoitetaan akkuja, aurinkopaneeleita, tuuliturbiineita, lämpöpumppuja, elektrolyysilaitteita ja hiilidioksidin talteenotto-, hyödyntämis- ja varastointilaitteita.

Edellä 2 kohdassa keskeisillä komponenteilla tarkoitetaan liitteessä mainittuja komponentteja.

20 §

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategista alaa koskevassa investointihankkeessa

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä kustannuksia ovat 19 §:ssä tarkoitettujen hyödykkeiden valmistamiseen tai talteenottoon tarvittavaan aineelliseen omaisuuteen, kuten maa-alueisiin, rakennuksiin, tehtaisiin, laitteistoihin, koneisiin, ja aineettomaan omaisuuteen, kuten patenttioikeuksiin, lisensseihin, tietotaitoon tai muuhun henkiseen omaisuuteen, kohdistuvat investointihankkeen kustannukset.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäväksi kustannukseksi luettavan aineettoman omaisuuden on täytettävä seuraavat ehdot:

- 1) sen on pysyttävä kytkeytyneenä alueeseen, jossa investointihanke toteutetaan, eikä sitä saa siirtää muille alueille;
- 2) sitä on hyödynnettävä ensisijaisesti kyseisessä investointihyvitystä saavassa laitoksessa;
- 3) sen on oltava poistokelpoista;
- 4) se on ostettava markkinaehdoin yhtiöstä riippumattomilta kolmansilta osapuolilta;
- 5) se on sisällytettävä investointihyvitystä hakevan yhtiön omaisuuteen; ja
- 6) sen on pysyttävä kytkeytyneenä investointihyvityksen perusteena olevaan investointihankkeeseen vähintään viiden vuoden ajan.

21 §

Ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategista alaa koskevaan investointiin perustuvan investointihyvityksen erityiset edellytykset

Investointihyvityksen myöntäminen edellyttää, että:

- 1) investointi säilytetään investoinnin sijaintipaikassa vähintään viiden vuoden ajan investoinnin valmistumisen jälkeen;
- 2) on olemassa konkreettinen riski siitä, että investointi ei toteudu ETA-alueella;
- 3) yhtiö tai konserni, johon se kuuluu, ei ajanjaksona, joka alkaa investointihyvityksen hakemisesta ja päättyy kahden vuoden kuluttua investointihankkeen valmistumisesta, siirrä Suomeen toisesta ETA-alueen valtiosta samoja tai vastaavia tuotantotoimintoja, joiden perusteella investointihyvitys myönnetään.

Investointihyvitystä ei myönnetä, jos yhtiö, tai konserni, johon se kuuluu, on kahden investointihyvityksen hakemista edeltävän vuoden aikana siirtänyt Suomeen toisesta ETA-alueen valtiosta samoja tai vastaavia tuotantotoimintoja, jota koskevaan investointihankkeeseen investointihyvitystä haetaan.

5 luku

Investointihyvityksen myöntäminen ja investointihyvityksen perusteena olevien investointihankkeiden valvonta

22 §

Investointihyvityksen hakeminen

Investointihyvitystä haetaan Rahoituskeskukselta ennen investointihankkeen töiden alkamista.

Investointihyvityksen hakijan on esitettävä asian ratkaisemista varten oikeat ja riittävät tiedot. Hakemus tulee tehdä Rahoituskeskuksen vahvistamalle lomakkeelle. Hakemuksessa on oltava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) yhtiön nimi ja koko, yhteystiedot ja kotipaikka, yritys- ja yhteisötunnus sekä selvitys nimenkirjoitusoikeudesta;

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

- 2) kuvaus investointihankkeesta, mukaan lukien investointihyvityksen tämän lain mukainen käyttötarkoitus sekä hankkeen tavoitteet, toteuttamistapa ja hankkeen alkamis- ja päättymispäivä;
- 3) hankkeen kustannusarvio ja rahoitus suunnitelma;
- 4) haettavan investointihyvityksen määrä;
- 5) 2 ja 3 luvussa tarkoitettujen investointihankkeiden osalta arvio investointihyvityksen vaikutuksista hankkeen toteuttamiseen mukaan lukien investointihankkeen kannattavuuslaskelma ilman hyvitystä ja hyvityksen kanssa;
- 6) tarpeelliset tiedot ja selvitykset investoinnin tässä laissa säädettyjen investointihyvityksen myöntöedellytysten täyttymisestä;
- 7) jäljempänä 29 §:n 5 momentissa vaaditut tiedot liittyen investointihyvityksen kasautumiseen muun valtiontuen kanssa;
- 8) muut kuin 1–7 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaisen viranomaisen edellyttämät asian ratkaisemista varten tarvittavat tiedot.

Jos investointihyvitystä haetaan 4 luvussa tarkoitettulle investoinnille ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategiselle alueille, on investointihyvityshakemuksessa esitettävä valtiontukitoimenpiteitä koskevista tilapäisistä kriisi- ja siirtymäpuitteista talouden tukemiseksi Venäjän hyökättyä Ukrainaan annetun Euroopan komission tiedonannon 2023/C 101/03 (*kriisi- ja siirtymäpuitteet*) liitteessä II vaaditut tiedot, lukuun ottamatta tietoja, jotka koskevat vain kriisi- ja siirtymäpuitteiden 86 kohdan mukaisia tukia.

Rahoituskeskuksen pyynnöstä investointihyvityksen hakijan on lisäksi toimitettava muut asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat.

Rahoituskeskus voi antaa tarkempia määräyksiä hyvitystä koskevan hakemuksen määräajasta, hakemuksella annettavista tiedoista sekä tietojen antamisen tavasta.

23 §

Investointihyvitystä koskevan hakemuksen hyväksyminen

Rahoituskeskus hyväksyy investointihyvitystä koskevan hakemuksen ja vahvistaa hyvityksen enimmäismäärän ja hyvitykseen oikeuttavat investointikustannukset tässä laissa säädettyjen edellytysten täyttyessä.

Rahoituskeskuksen on todennettava ennen investointihyvityksen myöntämistä 4 luvun mukaiselle investoinnille, että on olemassa konkreettinen riski siitä, että investointi ei toteudu Euroopan talousalueella ja että riskiä toimintojen siirtämisestä Euroopan talousalueen sisällä ei ole.

Investointihyvitys on myönnettävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025.

24 §

Investointihyvityksen myöntämistä koskeva päätös

Investointihyvityksen myöntämistä koskevaan päätökseen voidaan ottaa tässä laissa säädettyjen investointihyvityksen myöntämisen edellytysten toteutumisen varmistamiseksi välttämättömiä investointihyvityksen perusteena olevaa investointihanketta koskevia ehtoja ja rajoituksia.

Investointihyvityksen myöntämistä koskevasta päätöksestä tulee lisäksi käydä ilmi hyvityksen perusteena olevan investointihankkeen asianmukaisen toteuttamisen sekä investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön oikeuksien ja velvollisuuksien selkeyden edellyttämällä tavalla:

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

- 1) hyvityksen perusteena olevan investointihankkeen hyväksyttävät investointikustannukset;
- 2) hyvityksen enimmäismäärä hyvityksen perusteena olevasta investointihankkeesta aiheutuvista hyväksyttävistä investointikustannuksista;
- 3) yhtiön velvollisuus antaa selvitys investointihyvityksen perusteena olevan investointihankkeen etenemisestä ja toteuttamisesta ja selvityksen ajankohta;
- 4) muut hyvityksen myöntämisen sekä investointihankkeiden seurannan ja valvonnan perusteet.

25 §

Investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön tiedonantovelvollisuus

Investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön tulee antaa Rahoituskeskukselle tässä laissa säädettyjen edellytysten ja investointihyvityksen myöntämistä koskevan päätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

Investointihyvitykseen oikeutetun yhtiön tulee ilmoittaa viipymättä Rahoituskeskukselle investointihyvityksen perusteena olevan investointihankkeen toteuttamiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta hyvityksen määrään vaikuttavasta muutoksesta.

26 §

Rahoituskeskuksen valvontatehtävät ja investointihyvityksen myöntämistä koskevan päätöksen muuttaminen

Rahoituskeskus valvoo, että investointihanke täyttää tämän lain ja investointihyvityksen myöntämistä koskevan päätöksen mukaiset investointihankkeelle asetetut edellytykset.

Rahoituskeskuksella on oikeus suorittaa investointihankkeiden valvonnassa tarpeellisia investointihyvityksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Rahoituskeskuksen oikeuteen valtuuttaa toinen viranomainen tai ulkopuolinen tilintarkastaja suorittamaan tarkastuksia, oikeuteen käyttää tarkastuksissa apuna ulkopuolista asiantuntijaa, tarkastuksen suorittamiseen ja Rahoituskeskuksen oikeuteen saada virka-apua tässä laissa säädettyjen valvonta- ja tarkastustehtävien suorittamisessa sovelletaan valtionavustuslain (688/2001) 16–18 §:ää.

Rahoituskeskus tekee investointihyvityksen muutosta koskevan päätöksen, jos:

1) yhtiö siirtää ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategista alaa koskevan investoinnin pois sen sijaintipaikasta ennen kuin on kulunut viisi vuotta investoinnin valmistumisesta;

2) yhtiö siirtää strategista alaa koskevan investoinnin sijaintipaikkaan samoja tai vastaavia toimintoja kuin toiminnot, joiden perusteella investointihyvitys on myönnetty ennen kuin on kulunut kaksi vuotta investoinnin valmistumisesta;

3) yhtiö rikkoo olennaisesti tässä laissa investointihyvityksen perusteena olevalle investointihankkeelle asetettuja ehtoja tai investointihyvityksen myöntämistä koskevaa päätöstä tai päätöksen ehtoja; tai

4) investointihyvityksen perusteena olevassa investointihankkeessa tapahtuu muu investointihyvityksen määrään tai käyttöön vaikuttava olennainen muutos.

Investointihyvityksen muutosta koskeva päätös on tehtävä viimeistään kuuden kalenterivuoden kuluessa investointihankkeen valmistumisvuoden lopusta lukien.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

27 §

Tietojen luovuttaminen Verohallinnolle

Rahoituskeskuksen on toimitettava Verohallinnolle investointihyvityksen vähentämisen valvontaa varten salassapitosäännösten estämättä yhtiökohtaiset tiedot myöntämästään investointihyvityksestä, sen määrästä, hyväksytyjen ja toteutuneiden investointihankkeen kustannusten määrästä sekä investointihyvitystä koskevan päätöksen muutoksesta ja muista investointihyvityksen lopulliseen määrään ja vähentämiseen vaikuttavista seikoista.

28 §

Rahoituskeskuksen oikeus saada tietoja viranomaisilta

Rahoituskeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tietojensaantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maksutta muilta viranomaisilta tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja:

- 1) investointihyvityksen hakijan ja saajan taloudellisesta asemasta;
- 2) investointihyvityksen hakijan ja saajan julkisista tuista;
- 3) investointihyvityksen hakijaa ja saajaa koskevista muista seikoista, joilla on olennaista merkitystä tämän lain noudattamisen varmistamiseksi investointiavustuksen myöntämisessä ja investointihyvityksen perusteena olevien investointihankkeiden valvonnassa.

29 §

Investointihyvityksen kasautuminen muun valtiontuen kanssa

Investointihyvitystä voidaan myöntää myös sellaiseen investointihankkeeseen, jolle on myönnetty muuta valtiontukea, jos muu valtiontuki kohdistuu eri tukikelpoiisiin kustannuksiin kuin investointihyvityksen perusteena olevat tukikelpoiset kustannukset.

Investointihyvitystä voidaan myöntää myös sellaiseen investointihankkeeseen, jolle on myönnetty muuta valtiontukea samojen tukikelpoisten kustannusten perusteella, kunhan tällainen valtiontukien kasautuminen ei johda siihen, että minkään sovellettavan valtiontukisäännöksen mukainen enimmäistukimäärä tai enimmäistuki-intensiteetti ylittyvät.

Luvun 2 mukaista uusiutuvan energian tuotantoa tai energian varastointia koskevaan investointihankkeeseen perustuvaa investointihyvitystä ei kuitenkaan voida myöntää samaan hankkeeseen, johon on saatu kriisi- ja siirtymäpuitteiden jakson 2.5.2 mukaista toimintatukea uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseen ja energian varastointiin.

Investointihyvityksen ja mahdollisen muun tuen yhdistetty kokonaismäärä ei saa missään olosuhteissa olla yli 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

Yhtiön tulee valtiontukien kasautumisen seuraamiseksi ilmoittaa investointihyvityksen hyvityshakemuksella kaikista muista samaan investointihankkeeseen kohdistuvista valtiontuista sekä niiden kohdistumisesta yksilöitävissä oleviin tukikelpoiisiin kustannuksiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

30 §

Rahoituskeskuksen päätöstä koskeva muutoksenhaku

Rahoituskeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Jos oikaisuvaatimus tai muutoksenhaku koskee Rahoituskeskuksen päätöstä, jolla yhtiön investointihyvitystä koskeva hakemus on hylätty tai investointihyvitystä on myönnetty yhtiön vaatimusta pienempi määrä, ja päätös muuttuu oikaisuvaatimuksen tai muutoksenhaun seurauksena yhtiön eduksi, katsotaan investointihyvitys myönnetyksi sinä päivänä, kun Rahoituskeskus on tehnyt oikaisuvaatimuksen tai muutoksenhaun kohteena olleen päätöksen.

Mitä edellä 3 momentissa säädetään päätöksen muuttumisesta, sovelletaan myös tilanteessa, jossa Rahoituskeskuksen päätös kumotaan ja palautetaan uudelleenkäsiteltäväksi.

6 luku

Investointihyvityksen vähentäminen verotuksessa

31 §

Investointihyvityksen vähentäminen ja jaksottaminen

Investointihyvitys vähennetään yhtiön euromääräisen vaatimuksen perusteella yhtiön tuloverosta yhtiön kalenterivuoden 2028 aikana alkavana verovuotena sekä sitä seuraavana 19 verovuotena. Investointihyvitystä voi kuitenkin vähentää aikaisintaan sinä verovuotena, jonka aikana investointi valmistuu. Investointihyvitys vähennetään yhteisöverosta ulkomaisen veron hyvitysten jälkeen.

Investointihyvitystä voi kuitenkin vähentää kunakin verovuonna enintään kymmenen prosenttia yhtiölle myönnetyn investointihyvityksen määrästä.

32 §

Investointihyvityksen vähentämiseen liittyvä verotusmenettely

Investointihyvityksen vähentämistä on vaadittava kirjallisesti. Vaatimus on tehtävä yhtiön veroilmoituksella tai Verohallinnon vahvistamaa muuta lomaketta käyttäen.

Investointihyvityksen vähentämistä koskevan vaatimuksen, investointihyvityksen määrää koskevan oikaisun ja muun investointihyvitystä koskevan asian käsittelyyn Verohallinnossa sovelletaan verotusmenettelystä annettua lakia.

Verohallinto oikaisee yhtiön verotusta Rahoituskeskuksen tekemän investointihyvityksen määrän jälkikäteiseen muuttumiseen johtavan päätöksen johdosta. Oikaisupäätös voidaan tehdä verotusmenettelystä annetun lain 55 §:n 2 momentin ja 56 §:n 2 momentin määräaikojen estämättä vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana Rahoituskeskuksen inves-

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

tointihyvityksen määrän jälkikäteiseen muuttumiseen johtava päätös on tehty. Oikaisupäätös voidaan tehdä Rahoituskeskuksen päätöstä koskevasta muutoksenhausta huolimatta.

Verohallinto **muuttaa** yhtiön verotusta ja alentaa vähennettävän investointihyvityksen määrää, jos yhtiön verovuoden tuloveron määrä ennen investointihyvityksen vähentämistä alenee verotuksen muutoksen seurauksena siten, että vähennetyn investointihyvityksen määrä ylittää yhtiön tuloveron määrän ennen investointihyvityksen vähentämistä.

7 luku

Erinäiset säännökset

33 §

Investointihyvityksestä kirjattu laskennallinen verosaaminen suurten konsernien vähimmäisverotuksessa

Myönnetystä investointihyvityksestä kirjattua laskennallista verosaamista kohdellaan suurten konsernien vähimmäisverosta annetun lain (1308/2023) 9 luvun 1 §:n 6 momentissa tarkoitettuna saamisena.

34 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan **päivänä kuuta 20** .

Tätä lakia sovelletaan investointeihin, joita koskeva investointihyvitystä koskeva hakemus on tehty 19 päivänä joulukuuta 2024 tai sen jälkeen. Mitä lain 23 §:ssä säädetään investointihyvitystä koskevan hakemuksen hyväksymisestä, sovelletaan lain voimaantulopäivästä alkaen.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

Liite

Lain 19 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettut keskeiset komponentit

1. Akkujen valmistuksessa tarvittavat keskeiset komponentit:
1) Litiumioniakut, natriumioniakut, kaliumioniakut ja natrium-sulfaattiakut:

a) katodi- ja anodimateriaalit
b) elektrolyytit
c) prekursorimateriaalit
d) katodit
e) anodit
f) akkukemikaalit (esimerkiksi akkulaatuinen nikkelisulfaatti, kobalttisulfaatti, mangaani-sulfaatti, litiumhydroksidi, litiumkarbonaatti)
g) teippi (komponenttien yhdistämiseen käytettävä teippi)
h) alumiinipussi (alumiinifolio, johon muut kennon komponentit sijoitetaan)
i) puristustyyny (komponentit, jotka tasapainottavat painetta akun lataamisen ja purkamisen aikana), johdot (energiavirran mahdollistavat levyt)
j) kennot
k) lämpöä johtava hartsi
l) virtakisko (elektroniikkaelementti, joka mahdollistaa kennojen sekä kennoista muodostettujen moduulien yhdistämisen toisiinsa)
m) päätylevy (monokehykseen sijoitetut niin sanotut korkit täytettäessä moduuli elektrolyytillä)
n) akkukotelot
o) akunhallintajärjestelmät
p) kennojen lämmönhallintakomponentit (tyyny ja kalvot)
q) ympäristön suojakotelo
r) EMI-suojaus (sähkömagneettiset häiriöt)
s) kennojen turpoamisvoiman hallinta (välike)
t) kennojen lämmön leviämisen (lämpöryntäyksen) eston välike/suoja
u) kennojen lämmön leviämisen kaasukanava
v) kennojen sähköeristyskalvo
w) akkumoduulit (kennopinon runko eristemateriaalilla, lämpötahna, metalli- ja muovieristysrakennneosat ja moduulikotelo)
x) akkupaketit
y) akun kiinnikkeet ja lyijylevyt

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

	z) jäähditys- ja lämmitysjärjestelmät (lämmönvaihdin, lämpönielu, putket, liittimet), mukaan lukien mekaaniset ja kemialliset rakenteet
	å) tiivistysjärjestelmä (tiiviste, kumiprofiili, tahna, liima)
	ä) paineentasain (paineentasausventtiili, murtolevy) ja elektroniikka
	ö) aggregaattihinnat
	aa) kaapelit
	bb) erottimet
	cc) kuparifolio
	dd) sulake
	ee) pyro-sulake
	ff) pyro-ohjain
	gg) pääkontaktorit
	hh) esilatauskontaktori
	ii) esilatausvastus
	jj) akkuvirran mittaussuntti
	kk) akkuvirran mittauksen HALL-anturi
	ll) yksittäisen kennojännitteen ja lämpötilan mittaussyksikkö (kennon valvontapiiri, CSC, anturit)
	mm) akkueristuksen valvontayksikkö
	nn) akun jännitteen mittausvahvistin
	oo) akun virranmittausvahvistin (High Voltage Instrumentation Unit, HVIU)
	pp) akunhallintayksikkö (BMU, moduuli- ja/tai akkupakettitasolla)
	qq) usean akun hallintayksikkö (MBMU)
	rr) usean akun ohjausyksikkö (MBCU)
	ss) ohjelmisto

2) Virtausakut (Redox RFB):

	a) virrankerääjät (kuparilevy tai -folio)
	b) akkukotelot ja muut muovielementit
	c) rakennusmateriaalit (putket, laatat, levyt)
	d) hiililevyt
	e) bipolaariset levyt
	f) kationin tai anionin vaihtokalvot ja erottimet
	g) elektrodimateriaalit (huokoinen grafiittilanka, hiililanka, hiilimateriaali)

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

	h) elektrolyyttisäiliö
	i) elektrolyyttiliuokset, jotka sisältävät yhden tai useamman sähköaktiivisen redox-kytkentäjärjestelmän (epäorgaanisen tai orgaanisen)
	j) elektrolyyttiliuoksen kiertovesipumput

3) Lämpöakut:

	a) akunhallintajärjestelmät
	b) lämmönvaihtimet
	c) lämmönvarausaineet (kiinteä faasi tai vaihemuutostyyppi)
	d) kotelot eristys- ja varauskerroksella.

2. Aurinkopaneelien valmistuksessa tarvittavat keskeiset komponentit:
1) runko
2) suojalasit
3) aurinkokennot
4) monikiteinen pii
5) piikiteet
6) kiteenvetoasemat
7) leikkaussahat ja timanttilangat
8) metallointitahnat (hopea ja alumiini)
9) aurinkolasi
10) energianhallintajärjestelmä
11) perovskiittikennot
12) lämpösäätimet
13) taajuusmuuttajat
14) invertterit
15) puhdistus- ja vaurioidenhavaitsemisjärjestelmät
16) muuntoasemat ja -telineet
17) kaapelit
18) sähköasemat
19) muuntajat
20) perustukset
21) aurinkopaneelitelineet

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

22) sähköaseman teräsmoduulit
23) muunnoskappaleet
24) kytkimet.
3. Tuuliturbiinien valmistuksessa tarvittavat keskeiset komponentit:
1) tornit ja perustukset (perustusrakenteet)
2) roottorin navat
3) roottorin lavat
4) roottorin pääakselit
5) laakerit
6) vaihteet (vaihteistot)
7) generaattorit
8) jäähdytys- ja voitelujärjestelmät (ilma, öljy)
9) muuntajat
10) kytkentäkaapit
11) ohjausjärjestelmät
12) konehuoneen ja lapojen käännön mahdollistavat komponentit
13) vaimentimet
14) ukkosenjohdattimet
15) UPS (keskeytymätön virtalähde)
16) ohjaimet
17) muuntimet
18) jarrut
19) vaihteistoöljyt
20) korkeajännitekaapelit, joita käytetään merituulivoimaloista tulevan sähköön siirtoon
21) jäätymisenestojärjestelmät
22) kaapelit
23) jäätymisen tunnistavat anturit ja järjestelmät
24) tuulimittarit
25) jäähdytysnesteet
26) sähköasemat
27) tehonmuokkaimet
28) valvontajärjestelmät
29) sähköaseman teräsmoduulit

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

30) muunnoskappaleet.
4. Lämpöpumppujen valmistuksessa tarvittavat keskeiset komponentit:
1) venttiilit (esimerkiksi nelitieventtiili, EEV-venttiili)
2) kotelo- ja kiinnityselementit (esimerkiksi kehykset)
3) ohjauspaneelit
4) jäähdytysnesteen suodattimet
5) haihduksittimet
6) haihduksittimen jäätymisenestoyksiköt (esimerkiksi lämmittimet)
7) putkistot
8) lämmönvaihtimet ja tukilaitteet
9) kompressorit ja tukilaitteet
10) rekuperaattorit
11) lämmönvaihtimet
12) maahan asennettavat lämmönvaihtomodulit
13) glykolilämmittimet/-jäähdyttimet
14) sähkömoottorit
15) öljynerotinsäiliöt ja tukilaitteet
16) tuuletusaukot
17) kiertopumppu
18) jäähdytysaineet/käyttövälineet.
5. Elektrolyysilaitteiden valmistuksessa tarvittavat keskeiset komponentit:
1) muuntajat
2) muuntimet
3) sähkökytkintaulut
4) korkeapaineiset ja matalapaineiset kaasusylinterit
5) erottimet
6) jäähdyttimet ja haihduksittimet
7) jäähdytysjärjestelmän deionisointilaitteet
8) paineensäätimet
9) lämpötilan säätimet
10) kaasunilmaisinjärjestelmät
11) ATEX-komponentit eli räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitetut komponentit

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

12) kompressorit
13) toiminta- ja hätäilmastointijärjestelmät
14) elektroniset ohjausohjelmistot
15) elektroniset ohjausyksiköt
16) kaasunsuodatinjärjestelmät
17) katodit
18) membraanit
19) bipolaariset levyt
20) lämmönvaihtimet
21) vetysuodattimet
22) vedynjäähdytysjärjestelmät
23) anodit
24) tiivistejauheet – BAO (bariumoksidi), Al ₂ O ₃ (alumiinioksidi) ja SiO ₂ (piidioksidi)
25) kaasukuivaimet.
6. Hiilidioksidin talteenotto-, hyödyntämis- ja varastointilaitteiden (CCUS) valmistuksessa tarvittavat keskeiset komponentit:
1) laitteistot ja kompressorit ilman erotukseen
2) nesteytyslaitteistot
3) sorbentit
4) membraanit
5) huokoiset materiaalit paineenvaihtelun absorptioon
6) leijukerosreaktorit
7) injektointi- ja havainnointireikien maan pinnalla ja pinnan alla olevat laitteet, jotka soveltuvat työskentelyyn hiilidioksidipitoisissa oloissa
8) hiilidioksidin syöttöön soveltuvat porausreiän päädyt
9) hiilidioksidinkestävä kotelo
10) hiilidioksidinkestävät käyttöputket
11) hiilidioksidinkestävät poraussementit
12) hiilidioksidin puskurivarastosäiliöt
13) huoltosäiliöt
14) kompressorit
15) anturit
16) ilmaisimet

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

17) maan pinnalla ja pinnan alla olevat valvontajärjestelmät, mukaan lukien valokuitukaapelit
18) hiilidioksidin puhdistus- ja kuivausjärjestelmät
19) hiilidioksidinkestävät putket hiilidioksidin siirtoputkien rakentamiseen.

2.

Laki

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Rahoituskeskuksen tehtävät

Rahoituskeskus hoitaa myös elinkeino-, energia- ja ympäristöpoliittisiin tukiin liittyviä valtionapuviranomaisen tehtäviä sekä eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annetussa laissa (/) säädettyjä tukiviranomaisen tehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan **päivänä kuuta 20** .
Rahoituskeskus voi ottaa eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annetun lain 22 §:ssä tarkoitetun investointihyvitystä koskevan hakemuksen vastaan jo ennen tämän lain voimaantuloa.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

Helsingissä 7.3.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Saara Hyrkkö vihr
jäsen Otto Andersson r
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Laura Meriluoto vas
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Ville Valkonen kok
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
jäsen Ben Zyskowicz kok
varajäsen Hannu Hoskonen kesk
varajäsen Janne Jukkola kok
varajäsen Mikko Lundén ps
varajäsen Lauri Lyly sd
varajäsen Ville Väyrynen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 1/sd

Vastalause 1/sd

Perustelut

Hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä [...] tavoite on edistää Suomeen suunniteltavien merkittävien vihreän siirtymän teollisten hankkeiden investointipäätöksiä tarjoamalla merkittävän verotuen, mikäli investointipäätökset tehdään 2025 loppuun mennessä. Sosialidemokraatit jakavat hallituksen kanssa yhteisen huolen Suomen talouden kehityksestä ja investointien merkityksestä sitä terveyttävään kasvuun. Vihreän siirtymän toteutuminen vaatii merkittäviä investointeja Suomessa ja EU:ssa teollisuustuotantoon, jotta fossiilisia polttoaineita hyödyntäviä prosesseja voidaan korvata kestävämmillä energialähteillä. Suomessa ei ole juurikaan käytössä investointeja houkuttelevia verotuksen kautta annettavia valtiontukia, ja kyse on hallituksen uudesta veropoliittisesta avauksesta, jolla vastataan valtiontukikilpailuun.

Lailla otettaisiin käyttöön verotuksen kautta annettava verotuki — investointihyvitys. Investointihyvitys myönnettäisiin eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien aiheuttamien kustannusten perusteella. Hyvityksen määrä olisi 20 prosenttia investoinnin menoista, kuitenkin enintään 150 miljoonaa euroa. Hyvityksen saaminen edellyttää, että investoinnin menot ovat vähintään 50 miljoonaa euroa, joka rajaa tuen vain erittäin suuriin investointeihin. Investoinnin menoille asetettu 50 miljoonan euron alaraja rajaa varsin runsasta verotukea pieneen määrään hankkeita, joiden määrän arvioidaan olevan 15—30 hankkeen välillä. Korkea alaraja jättää tuen ulkopuolelle keskiuuret yritykset sekä monet hankkeet sekä vähentää kannusteen vaikutusta talouden kasvuun. Suomen verojärjestelmän soveltuvuus tarkkarajaisen harkinnanvaraisten yritystukien jakamiseen on kyseenalaista. Yrityssektorin laajasti esittämä vaatimus investointirajan alentamisesta 25 miljoonaan euroon laajentaisi hyvitystä laajemmalle piirille investointeja ja hyvityksen logiikan mukaisesti edistäisi vihreän siirtymän investointihankkeita hallituksen esitystä laajemmin. 50 miljoonaan euroon asetettu kynnys rajaa pois puhdasta siirtymää edistäviä investointihankkeita muun muassa sähkön ja lämmön varastoinnissa.

Hyvitys toteutuisi vähennyksenä investoineen yhtiön yhteisöverosta investoinnin valmistuttua, kuitenkin aikaisintaan 2028 alkaen. Hyvitystä maksettaisiin vuoteen 2047 asti, mutta voimme odottaa, että valtaosa hyvityksestä tulee maksuun ensimmäisen kymmenen vuoden aikana, koska suurten investointihankkeiden taustalla olevat yhteisöt haluavat saada veroedut käyttöön mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Esityksen arvio hyvityksen hinnalle vuositasolla on 90—230 miljoonaa euroa, ja se jaksottuu ainakin kolmelle eri vaalikaudelle — joista yksikään ei ole nykyinen. Talouspoliittisen päätöksenteon kannalta ei ole ideaalia, että hallitus tekee näin suoria kauaskantoisia sitoumuksia, joista tuskin voidaan erota tulevien hallitusten päätöksiin. On huomattavaa, että hyvitys tulee koskemaan vain hankkeita, jotka eivät toteutuisi ilman tukea. Näin investointien synnyttämät tuotot jäisivät toteutumatta ilman esitystä.

Esityksen lainvalmisteluprosessi on ollut haastava. Hallitus esitti kehysriihessään huhtikuussa 2024 karkean idean hyvityksestä, minkä jälkeen esityksen käsittelyprosessissa on kestänyt 11 kuukautta. Oikeus hyvitykseen tulisi olla myönnettynä vuoden 2025 loppuun mennessä, mikä tarkoittaa, että esitys on käytännössä voimassa vain kahdeksasta yhdeksään kuukautta. Koska hyvi-

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 1/sd

tys vaatii, että investointihankkeet toteutusivat vain hyvityksen myöntämisen myötä. Oletamme, että hallituksen ilmoitettua hyvityksestä huhtikuussa 2024 aiheutti lukittumisen kaikilla hankkeilla, jotka saattaisivat hyötyä hyvityksestä, sillä niistä ilmoittaminen ennen lain voimaantuloa olennaisesti heikentäisi niiden mahdollisuutta saada hyvitystä. Hallitus on jo pelkällä ilmoituksellaan hyvityksestä hetkellisesti heikentää lain piiriin kuuluvia investointeja siirtämällä investointipäätöstä odottamaan lain voimaantuloa.

Esitys on rakennettu komission hyväksymien tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden varaan, jotka asettavat investointihyvityksen myöntämispäätökselle takarajan vuoden 2025 loppuun. Uusi komissio on helmikuussa 2025 ilmoittanut, että se aikoo kesäkuuhun 2025 mennessä yksinkertaistaa valtiontukisäännöksiä edistääkseen vihreää siirtymää valtiokohtaisilla verotuilla.

Hyvitykseen oikeutetun investoinnin tekemisen lyhyt aikaikkuna heikentää sen tavoitteiden toteutumista rajaamalla hyvityksen vain pieneen määrään melko pitkällä suunnitteluvaiheessa olevia hankkeita. Vihreän siirtymän investointien laajempi tuki vaatisi pidempää aikaikkunaa, ja siksi sosialidemokraatit katsovat, että hyvityksen pitäisi olla voimassa pidempään, jotta se laajemmin edistäisi investointeja. Sosialidemokraatit ymmärtävät esityksen tiukan tekniset rajoitteet, jotka merkittävästi rajoittavat kansallista liikkumavaraa, mutta samanaikaisesti vaikuttaa selvältä, että kansallista liikkumavaraa tullaan lisäämään aivan lähiaikoina. Tämän takia esitämme, että tuen jatkamisen mahdollisuuksia ruvetaan tutkimaan välittömästi.

Hallitus käsittelee puoliväliriihessään Risto Murron johtaman ryhmän Kasvuriihi-hankkeen raporttia, jossa esitetään vihreän siirtymän investointivähennystä, jolla vähennetään yritysten verotettavaa tuloa. Kyse on tosiasiaissa investointihyvityksestä, jolla vihreän siirtymän investointien menot ja poistot olisivat kaksinkertaisesti vähennyskelpoisia. Ehdotuksessa on huomattavia samankaltaisuuksia kuin tässä, vaikkakin sen terminologia ja menetelmä investointien kannustamiseen erii. Jos tuki halutaan antaa verotuksen kautta, hyvitysmalli on parempi kuin tulosta tehtävä lisävähennys. Verosta tehtävä hyvitys on läpinäkyvämpi ja asettuu selkeämmin tuloksenlaskentakehikkoon.

Esityksessä on kyse uuden merkittävän yritystuen luomisesta. Sen rahoittamiseksi on perusteltavaa leikata jo olemassa olevia yritystukia, jotka eivät ole osoittautuneet taloutta uudistaviksi. Yhteisöveroon ja sen pohjaan kohdistuu jo nyt merkittävä määrä suoria sekä epäsuoria yritystukia. Vihreän siirtymän edistäminen verotuilla on perusteltua, mutta se tulee yhdistää fossiilisen energian käyttämistä edistävien yritystukien karsimiseen, jottei yritystukien kokonaisuus kasva holtittomasti.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 1. lakiehdotuksen 2 ja 34 § muutettuina seuraavasti: (Vastalauseen muutosehdotukset)

että hyväksytään yksi lausuma. (Vastalauseen lausumaehdotus)

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 1/sd

Vastalauseen muutosehdotukset

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan

1) *suurella investoinnilla* sellaista laitospaikkaista investointihanketta, jonka investointihyvi-
tyksenperusteeksi hyväksyttävät investointikustannukset ovat vähintään 25 miljoonaa euroa;

3—33 §
(Kuten VaVM)

34 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tätä lakia sovelletaan investointeihin, joita koskeva investointihyvitystä koskeva hakemus on
tehty 19 päivänä joulukuuta 2024 tai sen jälkeen. Mitä lain 23 §:ssä säädetään investointihyvitys-
tä koskevan hakemuksen hyväksymisestä, sovelletaan lain voimaantulopäivästä alkaen.

Vastalauseen lausumaehdotus

*Eduskunta edellyttää, että hallitus alkaa pikimmiten selvittämään mahdollisuuksia jatkaa
vihreän siirtymän investointien verohyvityksen voimassaoloajan pidentämistä vuotta 2025
pidemmälle.*

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 1/sd

Helsingissä 7.3.2025

Joona Räsänen sd
Seppo Eskelinen sd
Pia Viitanen sd
Aki Lindén sd
Lauri Lyly sd

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 2/kesk

Vastalause 2/kesk

Perustelut

Käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä (investointihyvitys). Kyseessä olisi uusi kohdennettu verotuki, joka olisi EU-oikeuden näkökulmasta valtiontukea.

Hallitus sopi kevään 2024 kehysriihessä tästä uudesta verohyvityksestä, jonka tavoitteena on kehysriihikirjauksen mukaisesti saada sähköä hyödyntäviä mittaluokaltaan suuria teollisia investointeja liikkeelle ja samalla tukea puhtaan siirtymän teollisuuden ekosysteemin rakentumista Suomeen.

Keskusta kannattaa investointihyvityksen käyttöönottoa, mutta katsoo, että hallituksen esittämässä muodossa investointien verohyvitystä koskeva esitys on johdonmukaista jatkoa pääministeri Orpon hallituksen mikro- ja pk-yrityksiä syrjivälle politiikalle.

Pienimmät yritykset ovat kohdanneet useiden veronkorotusten sarjan, joka tuntuu yritysten arjessa. Arvonlisäverotuksen huojennusalue on poistunut. Alennettua 10 prosentin arvonlisäverokantaa korotettiin 14 prosenttiin, joka on vaikuttanut majoitusten, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden, kirjojen, joukkoliikenteen ja taksien sekä lääkkeiden verotukseen. Yleinen arvonlisäverokanta on kiristetty Euroopan toiseksi korkeimmaksi, peräti 25,5 prosenttiin. Kaiken huipuksi kotitalousvähennystä leikattiin rajulla tavalla vuodenvaihteessa. Tavallisen keskituloisen suomalaisen verotus on nyt kulutusverot huomioiden kireintä vähintään 10 vuoteen, ja tämä heijastuu yrityksiin. Veronkevennykset hallitus on sen sijaan varannut vain kaikkein suurimmille yrityksille.

Esityksen ongelmat ja keskustan ratkaisut:

Voimassaolon tiivis aikataulu on EU-sääntelystä johtuvaa. Kansallista liikkumatilaa sen sijaan olisi siinä, että minkä kokoiset investoinnit tähän otetaan mukaan. Voimassaolon suhteenkin hallituksen olisi syytä kertoa, että miten investointihyvityksen kanssa toimitaan jatkossa, jos EU:sta tulee lisää aikaa tämänkaltaisille verotuille.

Keskustan mielestä nyt käsittelyssä oleva investointiverohyvitys on laajennettava myös pienille ja keskisuurille yrityksille. Keskustan mielestä investointiverohyvityksen raja voisi olla hallituksen esittämän suuryrityksiä suosivan 50 miljoonan euron sijaan esimerkiksi 1 miljoona euroa.

Keskustan esittämällä tavalla Suomeen voitaisiin muutamien mahdollisten suurten investointien lisäksi mahdollistaa useita pienempiä investointeja. Investointihyvitys vaikuttaisi yhteisöverokertymään vuodesta 2028 eteenpäin. Hallituksen olisikin syytä miettiä, että onko Suomeen saatu muka niin paljon investointeja, että hallitus voi ylenkatsoa pienempiä investointeja. Ei ole.

Keskustan ehdotus ratkaisisi samalla senkin hallituksen esityksessä olevan ongelman, etteivät edes isot konsernit hyödy tästä hallituksen esittämästä muutoksesta silloin, jos se tekee yhteensä yli 50 miljoonan euron investoinnit, mutta ne jakaantuvat useammalle tehdaspaikkakunnalle si-

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 2/kesk

ten, että yksikään ei yksistään ylitä 50 miljoonan euron rajaa. Hallituksen vaatimus 50 miljoonan euron rajasta nimittäin on laitoskohtainen.

Jos konsernilla olisi esimerkiksi kolme erillistä 20 miljoonan euron investointia kolmeen eri laitokseen suunnitteilla eli yhteensä 60 miljoonan euron investoinnit, ei investointihyvitystä hallituksen esityksen mukaan saa. Mikäli raja vaadittavalle investoinnille asetettaisiin pienemmäksi, ei tällaista ongelmaa olisi.

Pienempien yritysten mukaan ottamisen lisäksi myös Suomessa voisi nyt samassa yhteydessä rohkeasti kokeilla alueellisesti korotettua verokannustinta, erityisesti itäisen Suomen elinvoiman vahvistamiseksi. Siis käynnistää kokeilu erityistalousalueesta.

Keskusta onkin jo budjettivaihtoehdossaan esittänyt, että investointihyvitys annetaan korkeampana itäiseen Suomeen perustettavalle erityiselle talousalueelle. Muualla Suomessa vähennysprosentti olisi hallituksen esittämä 20 prosenttia, mutta itäisessä Suomessa 30 prosenttia. Erityinen talousalue kattaisi keskustan vaihtoehdon mukaan Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Kainuun, Kymenlaakson, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon sekä itärajalalla olevat Pohjois-Pohjanmaalta Koillismaan alue ja Lapista Itä-Lapin seutukunta.

Toimitaanko muuallakin Euroopassa yhtä nuivasti pk-yrityksiä kohtaan kuin mitä Orpon hallitus tekee Suomessa? Ei toimita.

Esimerkiksi Saksassa tällaisen tuen määrä vaihtelee investointien tyypin mukaan, mutta tietyissä investoinneissa koon on oltava vähintään 500 000 euroa pienten ja keskisuurten yritysten osalta ja muiden yritysten osalta yli miljoona euroa.

Lisäksi Saksassa on joihinkin investointeihin käytössä korotuksia tietyille alueille ja myös pienille ja keskisuurille yrityksille voi olla korotuksia yleiseen tukeen verrattuna. Saksalle kelpaavat siis pienemmätkin investoinnit eikä erityistalousajattelukaan ole vierasta.

Ranskassa myös suorastaan suositaan pieniä investointeja ja siellä erityistalousalueita arvostetaan. Tuen määrät vaihtelevat riippuen, mistä investoinnista on kyse. Esimerkiksi vihreän teollisuuden investoinneissa, jotka kohdistuvat nettonollatalouteen siirtymiseen tarvittavien akkujen, aurinkopaneelien, tuuliturbiinien ja lämpöpumppujen tuotantoon, on verohyvitys suunnattu pienille ja keskisuurille yrityksille sekä suurille yrityksille. Tällaisen verohyvityksen määrä Ranskassa on 20 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kuitenkin enintään 150 miljoonaa euroa yritystä kohden.

Hyvitystä voidaan kuitenkin Ranskassa korottaa tietyillä alueilla tehtyjen investointien osalta riippuen investoinnin sijainnista joko 25 prosenttiin, jolloin tuen enimmäismäärä yritystä kohden nousee 200 miljoonaan euroon, tai 40 prosenttiin, jolloin tuen enimmäismäärä yritystä kohden on 350 miljoonaa euroa. Lisäksi pienten yritysten tekemien investointien osalta hyvitystä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä ja keskisuurten yritysten tekemien investointien osalta 10 prosenttiyksikköä.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 2/kesk

Tanskassa haettavan tuen on oltava vähintään 10 miljoonaa Tanskan kruunua (noin 1,3 miljoonaa euroa).

Keskusta ottaisi rohkeasti esimerkkiä eurooppalaisesta ajattelusta ja mahdollistaisi hyvityksen myös pienemmille yrityksille ja ottaisi itäisessä Suomessa käyttöön erityiset talousalueet, joissa vähennysoikeus olisi korotettu.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuina seuraavasti: (Vastalauseen muutosehdotukset)

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään yhtiön oikeudesta eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien kustannuksiin perustuvaan hyvitykseen (*investointihyvitys*). Investointihyvitys vähennetään yhtiön tuloverolain (1535/1992) nojalla laskettavasta tuloverosta ennen veron maksuunpanoa.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 2/kesk

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan

1) ~~suurella~~ *investoinnilla* sellaista laitospohjaista investointihanketta, jonka investointihyötyjen perusteeksi hyväksyttävät investointikustannukset ovat vähintään 1 miljoonaa euroa;

3 §

Investointihyötykseen oikeuttavat investoinnit

Tämän lain mukainen oikeus investointihyötykseen myönnetään hakemuksesta yhtiölle, joka toteuttaa Suomessa tässä laissa määritellyt edellytykset täyttävän ~~suuren~~ ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävän investoinnin:

- 1) energian tuotantoon uusiutuvista lähteistä ja energian varastointiin;
- 2) teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen ja energiatehokkuustoimenpiteisiin; tai
- 3) ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille.

4—6 §

(Kuten VaVM)

7 §

Investointihyötyksen määrä

Investointihyötyksen määrä on 20 prosenttia investointihyötyksen perusteeksi hyväksyttävistä investointikustannuksista. Investointihyötyksen määrä on kuitenkin 30 prosenttia investointihyötyksen perusteeksi hyväksyttävistä investointikustannuksista itäisen Suomen erityistalousalueella, joka käsittää Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Kainuun, Kymenlaakson, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon sekä Pohjois-Pohjanmaalta Koillismaan seutukunnan kunnat ja Lapista Itä-Lapin seutukunnan kunnat.

8—34 §

(Kuten VaVM)

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 2/kesk

2.

Laki

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Rahoituskeskuksen tehtävät

Rahoituskeskus hoitaa myös elinkeino-, energia- ja ympäristöpoliittisiin tukiin liittyviä valtionapuviranomaisen tehtäviä sekä eräiden **suurten** ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annetussa laissa (/) säädettyjä tukiviranomaisen tehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Rahoituskeskus voi ottaa eräiden **suurten** ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annetun lain 22 §:ssä tarkoitetun investointihyvitystä koskevan hakemuksen vastaan jo ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 7.3.2025

Markus Lohi kesk
Hannu Hoskonen kesk

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 3/vihr

Vastalause 3/vihr

Perustelut

Hallituksen esityksessä HE 207/2024 vp ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden suurten ilmasto-neutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä. Kyseessä olisi uusi kohdennettu verotuki. Esityksen mukaiseen investointihyvitykseen olisi oikeutettu yhtiö, joka toteuttaisi Suo-messa suuren ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävän investoinnin, jonka tukikelpoiset investoin-tikustannukset olisivat vähintään 50 miljoonaa euroa. Hyvityksen enimmäismäärä olisi 150 mil-joonaa euroa yhtiötä kohden.

Myös Vihreät näkee tarpeellisina erilaiset kannustimet ilmastoneutraaliin talouteen tähtääviin in-vestointeihin, sillä lisätoimia tarvitaan päästövähennysten kiihdyttämiseksi. Vaikka päästökaup-pasektorin päästöt ovat vähentyneet merkittävästi viimeisten vuosien aikana, keskeiset epävar-muudet liittyvät erityisesti suurten teollisten investointien toteutumiseen. Vihreän siirtymän edis-täminen on keskeistä paitsi luonto- ja ilmastotavoitteiden myös talouden näkökulmasta.

Vaikka Vihreät suhtautuu hallituksen esitykseen lähtökohtaisesti myönteisesti, liittyy sen yksi-tyiskohtiin ongelmia. 36 kuukauden määräaika vähentää mahdollisuuksia hyödyntää hyvitystä ja suosii hankkeita, joiden suunnittelu on jo käynnissä, sen sijaan, että tuki olisi aidosti kannustava. Liian kireän aikataulun ei tulisi myöskään vaikuttaa esimerkiksi ympäristövaikutusten huolelli-seen arviointiin.

Myös tuen kriteereissä on haasteita. Tukea ei tulisi myöntää hankkeille, jotka eivät edistä pitkä-jänteistä työtä kohti ilmastolain tavoitteiden saavuttamista. Esimerkiksi bioenergian mahdolli-seen lisääntymiseen kohdistuvien tukien kohdalla on syytä tarkastella vaikutusta maankäyttösektori-niäni tilaan, sillä maankäyttösektorin niäni pieneneminen vaikeuttaa edelleen päästötavoit-teiden saavuttamista.

Kuten talousvaliokunnan lausunnossa todetaan, mikäli vihreää siirtymää edistävien investointien valtiontukihelpotuksia jatketaan vuoden 2025 jälkeen, niihin perustuvia Suomen kansallisia tuki-ohjelmia valmisteltaessa tulisi investointihyvityksen vaikuttavuudesta saatuja kokemuksia hyö-dyntäen tarkasti arvioida, minkä suuruisiin hankkeisiin tuet kannattaa kohdistaa. Nyt esitettyä 50 miljoonan euron hankekohtaista alarajaa on useissa asiantuntijalausunnoissa pidetty liian korkea-na. On siis harkittava, tulisiko tuen euromääräisen alarajan olla matalampi ja konsernikohtainen eikä hankekohtainen.

Verotuen tehokkuutta tukimuotona on asiantuntijalausunnoissa myös kyseenalaistettu. Suoria tu-kia olisi helpompi kohdentaa vihreän siirtymän kannalta vaikuttavimpiin kohteisiin, minkä lisäk-si niiden fiskaalinen vaikutus olisi paremmin hallittavissa. Suuremmat muutokset tuki-instru-menttiin vaatisivat kuitenkin uutta hyväksyntää EU-komissiolta, mikä on aikataulu huomioon ot-taen haasteellista.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 3/vihr

EU tekee todennäköisesti tulevaisuudessa päätöksiä valtiontukia koskevien poikkeussääntöjen jatkosta. Mikäli päätöksiä uusista poikkeussäännöistä syntyy, hallituksen tulee kehittää vihreän siirtymän investointitukia edellä kuvatuin periaattein.

Suunnitteilla oleviin EU:n valtiontukisääntöihin pitää pyrkiä vaikuttamaan niin, että niiden lähtökohtana on teknologianeutraalius ja että ne eivät entisestään voimista EU:n jäsenmaiden välistä valtiontukikilpailua. Lisäksi tavoitteena tulee olla Suomen kannalta keskeisten investointimahdollisuuksien sekä muiden Suomen talouden kasvua edistävien näkökohtien huomioiminen EU:n tulevissa valtiontukilinjauksissa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että nykyiset kriisi- ja siirtymäpuitteiden valtiontukihelpotukset eivät kata investointeja hiilidioksidin talteenottoa ja ruokaketjun vähähiilistämistä edistäviin hankkeisiin.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hyväksytään yksi lausuma. (Vastalauseen lausumaehdotus)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuottaa selvityksen investointitukea saaneiden hankkeiden ympäristövaikutuksista erityisesti maankäyttösektorin näkökulmasta mahdollisten tulevien investointitukien jatkokehitystä varten.

Helsingissä 7.3.2025

Saara Hyrkkö vihr

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 4/vas

Vastalause 4/vas

Perustelut

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä sekä laiksi Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta on vakavia puutteita verohyvityksen kriteerien osalta. Myös sen tehokkuus uusien investointien synnyttämisessä on kyseenalainen.

Esitys suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä pyrkii vastaamaan maailmanlaajuisesti vallitsevaan teollisuuspoliittiseen kilpailuun ja houkuttelemaan investointeja Suomeen. Vaikka vihreän siirtymän investointien vauhdittaminen on kannatettavaa, on epäselvää, palveleeko hallituksen esitys todella tätä tarkoitusta. Koska investointihyvityksen hakemisen ja myöntämisen aikataulu on niin tiukka, sitä haetaan todennäköisimmin hankkeille, jotka ovat jo selvitys- tai suunnitteluvaiheessa. Näin ollen on epätodennäköistä, että hyvitys yksinään saa yrityksiä tekemään aidosti uusia investointeja.

Useat asiantuntijat ovat myös nostaneet esille, että verohyvitys on ongelmallinen tapa tukea ilmastoneutraaleja investointeja muun muassa siksi, että vaikutukset julkiseen talouteen on vaikea budjetoida etukäteen. Verohyvityksen todelliset kustannukset eivät ole vielä tiedossa, ja ne saatavat lakiesityksen vaikutusarvioiden mukaan nousta 2,3 miljardiin, enimmillään 3,2 miljardiin. Ottaen huomioon, että hallitus jakaa myös suoria tukia vihreille investoinneille Business Finlandin kautta, on epäselvää, miksi se tämän lisäksi ehdottaa verohyvitystä.

Tuen toteutustavan lisäksi tuen kriteereissä on parantamisen varaa. Jos tarkoituksena on tukea siirtymää kohti ilmastokestävää taloutta, on kyseenalaista, miksi paljon sähköä kuluttavat datakeskukset on listattu hallituksen esityksen vaikutusarvioissa potentiaalisina tuen kohteina. On lisäksi huomattava, että datakeskukset saavat myös merkittävän edun sähköverosta. Kyse on lähes täydestä verovapaudesta. Säädettyä esitetty verohyvitys yhteisöverosta aiheuttaisi mahdollisesti merkittävää valtiontukien kasautumista. Kaivosteollisuuden osalta lakiesityksessä ei ole säädetty hankkeiden toteutusaikaa. Ei ole johdonmukaista edistää puhdasta siirtymää ja teollisia investointeja kiihdyttämään tarkoitettua tukiohjelmaa tavalla, joka mahdollistaa investointien käynnistämisen vasta 2030-luvun puolivälissä. Lakiesityksen tavoite ilmastoneutraalin talouden edistämisestä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi asettuu tälläkin tavoin kyseenalaiseksi.

Katsomme myös, että vero- tai muiden tukien vastineeksi yrityksiltä tulisi Suomessa edellyttää vastuullista toimintaa laajemminkin. Valtion erimuotoisia tukia saavan yrityksen tulisi vastineeksi sitoutua tai niille tulisi säätää velvoite välttää kohtuutonta osingonmaksua ja tarpeettomia irtisanomisia sekä noudattaa Suomen työläinsäädäntöä ja sovellettavan työehtosopimuksen mukaisia ehtoja.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp
Vastalause 4/vas

että hyväksytään kaksi lausumaa. (Vastalauseen lausumaehdotukset)

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin, joilla merkittävästi sähköä kuluttavat datakeskukset rajataan verohyvityksen ulkopuolelle.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin, joilla se säättää valtion erimuotoisia tukia saavalle yrityksille velvoitteet välttää kohtuutonta osingonmaksua ja tarpeettomia irtisanomisia sekä noudattaa Suomen työlainsäädäntöä ja sovellettavan työehtosopimuksen mukaisia ehtoja.*

Helsingissä 7.3.2025

Laura Meriluoto vas